

LINTUVUOSI 2023

TEEMAVUODEN LOPPURAPORTTI

LINTUVUOSI 2023 JATKOI LUONTOTEEMOJEN SARJAA

Vuonna 2023 Vantaan luontoteemaa jatkettiin lintujen merkeissä. Samalla edellisenä vuonna aloitettu lintujen teemavuosi tuli päätökseen.

Kaksivuotisia luonnon teemavuosia on vietetty Vantaalla vuodesta 2015 alkaen. Teemavuodet ovat koko kaupunkiorganisaatiolle tarkoitettuja.

Myös yritysmaailman puolelta otettiin osaa lintuvuoteen vuonna 2023, kun työhyvinvointipäivän aikana ripustettiin metsään linnunpönttöjä.

Luontoteemavuodet ovat hyvä tapa muistuttaa meitä kaikkia luonnon monimuotoisuuden tärkeydestä, ja teemavuodet ehkä antavat sen pienen tarvittavan lisäpotkun hyville luontoteoille.

Lintuvuosi 2023 sujui pitkälti samoissa merkeissä kuin edellinen vuosi: opastetuilla luontoretkillä linnut olivat näkyvästi esillä, talkoissa rakennettiin linnunpönttöjä, luontokoulun ja lastenkulttuurin toiminnassa lintuaihe oli esillä tavallista enemmän.

Kuva: Linnut Vantaan maisemassa -kilpailu, Inka Ripatti

TYÖRYHMÄ:

Ervasti Sanna

Harju Rebekka

Honkanen Jarmo

Ilola Noora

Kankkunen Paula

Koivisto Andreas

Lindroos Sonja

Mäkilä Sirpa

Selonen Ville

Suotula Marika

Tyynilä Jenni

Lähiluontokoordinaattori:

Anu Hakkarainen

Lähiluonto-oppaat:

Alppiranta Saara

Leivo Lilja

LUONTOKOULUSSA LINTUAIHEET MUKANA OPETUKSESSA

Luontokoulu järjesti vuonna 2023 lintuaiheisia saturetkiä ja koululaisten linturetkiä. Varhaiskasvatuksen opetuspäiviä oli 54 ryhmälle. Alakoulun ryhmille opetuspäiviä oli yhteensä 47, keväällä 23 ja syksyllä 24 ryhmää. Vuoden aikana järjestettiin yksi vammaisten päivätoiminnan lintuaiheinen ryhmä.

Näiden yksittäisten opetuspäivien aikana tutustuttiin lintujen elämään, kuten muuttoon, ravintoon ja pesintään. Tavallisimpia lintuja opeteltiin tunnistamaan äänien ja kuvien perusteella. Varhaiskasvatuksen ryhmillä ja ekaluokkalaisilla samat asiat tehtiin tarinan avulla saturetken muodossa.

Vuonna 2023 kummiluokilla oli lintuaiheista ohjelmaa. Näistä kummiluokista kaksi oli esiopetusryhmiä ja viisi alakoulun ryhmiä. Myös muilla yhdeksällä ryhmällä oli vuoden aikana lintuteemaan liittyvää ohjelmaa.

Kummiluokkien lintuaiheinen ohjelma suuntautui Vuosaaren merenrannalle, jossa lintuja havainnoitiin kiikarien ja kaukoputkien avulla. Retkien aikana lintuja opeteltiin tunnistamaan. Lisäksi ryhmät saivat ennakkotehtäviä teemaan liittyen.

Kuva: Luontokoulu

Muiden kummiluokkien kevätretkillä ohjelmaan sisältyi lintujen kuunneltua ja muutaman linnun äänen opettelua. Lisäksi retkillä pysähdyttiin tekemään lintuhavaintoja, jos retkillä sopivasti näkyi lintuja. Kummiluokkien ja yksittäisten opetuspäivien ohjelmiin kuului opettajan materiaali linnuista.

Edelliskevään tapaan suunnitelmissa oli järjestää opettajille ja kasvattajille lintukurssi toukokuussa. Kurssin teema olisi ollut lajien tunnistus. Kurssi peruttiin vähäisen osallistujamäärän vuoksi.

Edellä mainittujen lisäksi monilla muillakin retkillä sivuttiin lintuteemaa ja lintujen elämää. Lintuteemaa ohjasi ryhmän kiinnostus, ja mitä retkillä tuli maastossa vastaan. Esimerkiksi talviretkillä pohdittiin lintujen selviytymistä ja ravinnonhankintaa talvella. Retkillä leikittiin lintuihin liittyvä leikki, vaikka linnut eivät yksistään olleet retken aihe.

LINNUNPÖNTTÖTALKOOT

Aurinkoisena ja lämpimänä elokuun iltapäivänä Vantaan kaupungintalon edustan torille kannettiin pöytiä, paljon lautatavaraa ja nauloja. Sahat, vasarat ja porat odottivat lähiluonto-oppaiden tavoin ojennuksessa kaupunkilaisia linnunpönttötalkoisiin. Väkeä alkoikin kertyä heti talkoiden alkajaisiksi hyvin, ja talkoolaiset ahkeroivat kymmeniä linnunpönttöjä asumuksiksi kolopesijöille tulevan vuoden pesimäaikaan silmällä pitäen.

Pönttötalkoiden kaltaiselle tapahtumalle, jossa kuntalaiset pääsivät konkreettisesti osallistumaan toimintaan luonnon ja lintujen hyväksi, oli selvästi tilausta. Sama johtopäätös oli todettu myös edellisenä vuonna, jolloin silloinkin linnunpönttötalkoot järjestettiin samassa kaupungin keskeisimmässä paikassa, Tikkurilantorilla kaupungintalon edustalla.

Kuvat: Lähiluonto-oppaat

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN TOIMIALAN KESÄPÄIVÄT

Kesäpäivän aiheena oli luonnon monimuotoisuus. Kesäpäivään otettiin mukaan teemavuoden aiheen mukaisesti itseoikeutetusti linnut.

Kesäpäivän osallistujien iloksi ja haasteeksi järjestettiin lintuaiheinen tietokilpailu, jossa piti tunnistaa kymmenen lintulajia valokuvista.

Kuvat: Alisa Kaukio

LINTUJA VANTAAN MAISEMASSA

Edellisen vuoden tapaan Vantaan ympäristökeskus järjesti lintukuvauskilpailun myös vuonna 2023. Tällä kertaa oli vain yksi kaikille avoin sarja. Kilpailun aihe oli Linnut Vantaan maisemassa. Kilpailuun toivottiin kuvia myös menneiltä ajoilta, joten kuvausajankohta sai olla mikä vain.

Kilpailun tuomareiksi saatiin luontovalokuvaajat Heidi Suomi ja Sami Palmu Tringa ry:stä, lintuasiantuntija Jouni Lamminmäki Suomen luonnonsuojeluliiton Vantaan yhdistyksestä sekä Vantaan kaupungin Maankäytön ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtaja Tero Anttila.

Kuvakilpailuun saatiin yhteensä 76 kuvaa. Niissä oli lintuja tyypillisissä ja myös tunnistettavissa vantaalaismaisemissa, mutta myös lintuja lähikuvissa. Jokainen tuomari antoi pisteet mielestään kolmelle parhaalle kuvalle. Voittajakuvat olivat kilpailun aiheen mukaisia, ja niissä esiintyvät kaikille tutut linnut: västäräkki, käpytikka ja varis.

Voittajat

Voiton vei Sami Löfmanin kuva västäräkistä vesiaiheen ääressä. Toiseksi sijoittui Tim Jessopin käpytikka kuvassa, jossa taustalla häilyy meille monille hyvin tuttu rakennus, Martinlaakson voimala. Kolmas sija meni Jukka Palmin varikselle maisemassa, jota sitäkin paljon Vantaalla näkee.

Kuvakilpailun 1. sija: Sami Löfman

Kuvakilpailun 2. sija: Timothy Jessop

Kuvakilpailun 3. sija: Jukka Palm

LINTUAIHEISTA LASTENKULTTUURITOIMINTAA

Vantaan lastenkulttuurikeskus Pyykkituvalle ja Pessissä järjestettiin lapsiperheille Linnun talvikoti -työpajoja. Työpajoissa rakennettiin Suomeen jääville linnuille talvikoti sekä muovattiin massasta lintu asukkaaksi. Toiminnassa hyödynnettiin kierrätys- ja luonnonmateriaaleja.

Kuvat: Lastenkulttuuri

Lastenkulttuurikeskus Pessissä esitettiin uruguaylaisen Alfredo Soderguitin Dos Pajaritos -animaatioita, jotka kertovat kahdesta pienestä linnusta. Näytökset toteutettiin yhteistyössä Kulttuurikeskus Ninhon ja Uruguain suurlähetystön kanssa osana Kolibrí-festivaalia.

PÄÄKAUPUNKISEUDUN OPASTETUT LUONTORETKET

Pääkaupunkiseudun opastettujen luontoretkien Vantaan-ohjelmassa oli 24 retkeä. Niistä varsinaisia linturetkiä oli kuusi, mutta monella muullakin retkellä olivat linnut vahvasti mukana. Vantaan retkikausi alkoi lintujen kevätmuuton tarkkailulla Hanabölen pelloilla huhtikuun alussa. Tuolloin aurinkoinen, mutta +2-asteinen viileä kevätpäivä houkutteli 20 osallistujaa linturetkelle näkemään ja kuulemaan muun muassa töyhtöhyyppiä, hanhia ja haukkoja.

Kauden viimeinen Vantaan-retki, jossa siinäkin oli 20 osallistujaa retkioppaan lisäksi, oli lokakuun ensimmäisenä päivänä, jolloin jo ruskan värjäämässä maisemassa Hermaskärinkalliolla jätettiin hyvästejä etelään suuntaavalle muuttolintujoukolle, josta kenties mieleen painuvin oli 150-päinen kurkiaura.

LÄHILUONTO-OPPAIDEN RETKET

Lähiluonto-oppaat ovat tuoneet lähiluontoa tutuksi etenkin päiväkotijoukko- ja koululaisryhmille vuodesta 2017 alkaen. Yksittäisiä opastuksia on järjestetty myös muille ryhmille, kuten vanhus- ja vammaisryhmille sekä asukasryhmille ja martoille. Edellisten vuosien tapaan palkattiin kaksi työntekijää Vantaan ympäristökeskukseen suunnittelemaan ja toteuttamaan lintuvuoden lähiluontoretket.

Vuoden 2023 lähiluonto-opastukset ajoittuivat loppukesään ja alkusyksyyn. Lähiluontoon ehdittiin oppaiden johdolla 58 kertaa, ja noille retkille osallistui 924 vantaalaista, enimmäkseen päiväkotilapsia ja koululaisia. Uutena yhteistyötahona oli mukana Mannerheimin Lastensuojeluliitto.

Lähiluonto-opastoiminta on ollut koko olemassaolonsa ajan erittäin kysytty ja haluttu palvelumuoto. Vantaan ympäristökeskus hakikin hankerahaa lähiopastoiminnan kehittämiseksi ja sen saattamiseksi laajemmin kuntiin ja niiden työntekijöille, sekä ympäristökasvattajille. Ympäristöministeriön avustuksen turvin pystyttiin palkkaamaan työntekijä kehittämään lähiluonto-opastoimintaa. Hankkeen aikana kehitettiin uusia retkikonsepteja ja laadittiin lähiluonto-opastoiminnan käsikirja.

Kuva: Linnut Vantaan maisemassa -kuvakilpailu: Tarja Ihalainen

Nyt käännetään nokka kohti Vantaan urbaanimaisemaa ja lähiluontoa – Lintujen teemavuoden toinen kuvakisa käynnistyi

PAIKALLISTA NÄKYVYYTTÄ

Lintuvuosi sai näkyvyyttä paikallislehdessä, kun Vantaan Sanomien toimittaja teki jutun Lintuvuoden kuvakilpailusta huhtikuun alussa.

LINTUNÄYTTELY VANTAA-INFOISSA

Valokuvakilpailuun saaduista kuvista valittiin kymmenen kuvaa, joista koottiin näyttely Myyrmäen ja Tikkurilan Vantaa-infoihin. Näyttelyt olivat samalla lintuvuoden viimeiset tapahtumat. Lintuvuosi päättyi, mutta toiminta lintujen ja muun luonnon hyväksi jatkuu tietenkin tulevinakin vuosina.

Julkaisija:	Vantaan ympäristökeskus
Kuvat	
etukansi:	Sami Löfman
takakansi:	Tuija Toivonen
Taitto:	Tarja Starast